

# El mal saber de Pep Subirós

Alfred BADIA

No ens sap gens de greu d'escriure un article que indirectament pot fornir publicitat a una revista com *Saber*, que segurament la busca perquè la necessita i s'arma amb l'esquer que ara es dirà. Com que un article periodístic de tres hollandesos no dona per molt, em limitaré a dir que la tal revista, acceptable i fins i tot elogiada en molts dels seus números per la diguem-ne modernitat dels assaigs i articles que publica i la qualitat d'alguns dels seus col·laboradors, ensenya lamentablement l'orella en el seu num. 13, primavera de 1987. Al costat d'aportacions notables, de vegades tenyides de desencant marxista i de melangies revolucionàries per frustració irrevocable, la revista insereix un número de circ de Pep Subirós contra el president de la Generalitat, en què la turgència d'algun insult es redueix a un esquelet sense sentit per la inanitat argumental, la incoherència lògica i la pseudo-serenitat pedant que exhibeix l'autor.

No cal pertànyer a cap de les actuals escoles psicoanalítiques que pul·lulen per aquesta petita Nova York que és la ciutat de Barcelona per adonar-se immediatament que tota la rastellera de falsificacions, retrets i quequeigs acusatoris emesos per l'article de Subirós és literalment una explosió visceral mal racionalitzada, afecció que sembla perseguir l'autor des de molt enrera i de la qual ha donat ja mostres en diferents ocasions abans de la publicació d'aquest article. Pep Subirós fa curiosament figura de filòsof analista crític, i això, ara que ja comença a ser grandet, l'inclina a posar en solfa uns amors que en altre temps emplenaren la seva ànima. En el seu llibre *Mites i raons de la modernitat*, delimita una bona part dels temes recurrents en la literatura assagística occidental i els encasella sense titubeigs en el mite. Aquestes ideologies-mite són, segons ell, el Progrés, la Nació, la Cultura en l'abstracte, la Cultura catalana en particular, el Marxisme, la Llibertat i la Revolució. Déu n'hi do. Però l'albat contestatari emergeix per sota de l'analista i es desfogua preconitzant per a la gent dolces contradiccions, per exemple l'aprenentatge de la mateixa llibertat que presenta com a mite. Així mateix, i ho indiquem només com a nou signe del que es pot esperar de les seves racionalitzacions, l'autor llença a les escombraries del mite tot concepte de nació, i també, és clar, tota idea o presumpció de nació catalana, i de cop i volta descobreix l'existència d'un fet diferencial català, cosa que el

## Contestant a un article de Pep Subirós a la revista «Saber», l'autor posa en evidència l'anàlisi visceral que s'hi fa del «pujolisme» i la falta de rigor en els plantejaments

mena a invitar els intel·lectuals del país a «transformar la identitat catalana en un projecte», que potser, potser, li tocarà cristal·litzar en nació. Aquesta lògica de «ni pobre ni ric sinó todo lo contrario» que desvertebra els discursos de l'analista és el signe graciós del magma pulsional que inspira el seu article en un *Saber* que afronta el ridícul intel·lectual amb aquella impavidesa exhibicionista que caracteritza la irresponsabilitat.

La reactivitat fòbica antiJordiPujol és un curiós fenomen que la psicoanàlisi clàssica assiluetaria probablement com un clímax edípic positiu —assassinat simbòlic del pare odiat i admirat alhora—, característica d'alguns intel·lectuals i intel·lectuals del país que han perdut la *naïveté* o es contagiaren del virus maig de 1968 francès i no troben anticossos que els permetin anar tirant. L'efervescència agressiva (Jordi Pujol la qualificà sagaçment i popularescament de «bafarada d'odi»), la violència verbal i l'obnubilació mental amb què actua, constitueixen un dels temes d'anàlisi no *saberut* més interessants del nostre moment històric local, que un dia o altre caldrà estudiar com es mereix.

Per a cenyir-nos a l'exhibició fòbica de Subirós i deixar que ella mateixa es caricaturitzi, n'hi ha prou a assenyalar les principals idees força del seu article. En síntesi, l'autor atribueix a Jordi Pujol una política de pur ressentiment tancat i exclusivista, quan tothom sap que si algun defecte se li pot atribuir és el d'extremar l'esperit i les tàctiques de negociació fins a l'esgotament. L'adhesió gradual a Convergència de l'electorat indígena i en part dels immigrants establerts entre nosaltres, guanyada a força de mesura i de prudència convencionals, és tractada de suport popular anàleg al que caracteritzà el feixisme, el nazisme o el peronisme. L'aberració denigratòria que representa aquesta interpretació es matisa aviat d'ingenuisme curt de gambals: Subirós critica que Pujol i el seu partit lluitin per trencar el que ell en diu «domini de l'esquerra a Catalunya». Si

hi hagués cap força dominant al nostre país —domini vol dir tenir poder com a senyor o sobirà despòtic—: ¿no és natural que una mentalitat democràtica vulgui situar-la com a *par inter pares*? No cal dir que a l'autor li surt tot allò del *victimisme*, el *reaccionarisme* i el *nacionalisme negatiu*, tots els llocs comuns de la propaganda específicament PSC-PSOE, *ni* vegades posada en evidència i sempre obstinadament recurrent en els seus poc imaginatius polemistes. I no hi falta, naturalment, l'elegia pro Corporació Metropolitana de Barcelona, presentada pintorescament com un contrapès al centralisme del govern espanyol (?).

No és qüestió d'oblidar tampoc que la pulsio agressiva de Subirós no es limita aquest cop al president i als seus col·laboradors mascles. També la muller de Jordi Pujol resulta un objecte destacat de la seva elegantíssima fòbia. L'articulista prou s'esforça a caracteritzar Marta Ferrussola com a «agent privilegiat de caritat i foment de la picaresca a l'estil feixista-peronista», però el que realment li cou és que l'esposa del president no sigui un representant femení idoni de la progressia mascle catalana 1987, passolinescament situada en l'esquerra sexual, és a dir, en l'amor al *top less*, al *pijama de saliva*, a l'exhibicionisme, a la desinhibició radical, i per poc que es pugui, a la pornografia; una Cicciolina, vaja.

Però l'asseveració que Subirós emet al final del seu article mereix un excel·lent cum laude per part de qualsevol persona a qui el foc del cor no li fa fum al cap. Després de les invectives antipujolianes, el nostre innocent cadell acaba donant la raó als analistes convergents (i no dic a Jordi Pujol, perquè el president és molt prudent i no es fica en aquestes qüestions). El nostre home troba que «molts indicis fan pensar que el PSOE no té massa interès, sinó més aviat al contrari, en un reforçament del PSC i en el fet que aquest reconquereixi l'hegemonia política de Catalunya». Voleu res més *convergent*? I el *laude* es magnífica quan li llegim al darrer paràgraf que «potser manca de perspectiva no ens permet veure que malgrat els seus lamentables efectes immediats, el pujolisme està preparant un futur radiant per a Catalunya». Deu ser una ironia. Però, ¿no resultarà que l'autor es prepara, per si de cas, per a la victòria convergent de 1988?